

281829 - Ödünç verilen kitaplar, geç iade edildiğinde para cezası uygulamanın hükmü

Soru

Bir defasında kütüphaneye geç getirilen kitaplar için uygulanan para cezasının faiz olduğunu duydum. Bu doğru mu? Şayet kütüphanenin uyguladığı para cezası faiz ise, kütüphane kartı almak için abonelik, ve hizmetleri kullanmak; faiz hükmünde olan sigorta kartı hükmüne girer mi? Kitaplar belirlenen zamanda verilse dahi hüküm aynı mıdır? Daha önceden vermiş olduğum para cezalarının hükmü nedir? Okumam gereken kitapları almam imkansız ise bu kütüphanenin hizmetlerinden yararlanmaya devam edebilir miyim?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Kütüphaneden kitap ödünç almakta sakınca yoktur. Kesinlikle belirlenen zaman içerisinde iade etmek gerekir. Kitapları özürsüz geciktirmek günahdır. Geciktirenlere para cezası uygulamak caizdir. Bu ücret, fazla zaman içerisinde kitaplardan faydalanmanın karşılığıdır.

Bu ücret, başlangıçta sözleşmede yer almışsa sakınca yoktur. Örnek olarak geciktirilen her gün için şu kadar para ödenecek denirse sakınca yoktur. Şayet başlangıçta ücret belirlenmemişse her gün için örfü göre bir miktar belirlenir.

Keşşaf el qina 4/68 şöyle geçmektedir. "Bir yere gitmek üzere bir binek ödünç almak caizdir. Ancak ödünç alırken belirlediği yeri aşarsa aykırı bir şey yapmış olur. Çünkü bu binek sahibinin izni dışında kullanılmış olur. Bu durumda örfü göre ücret ödemekle yükümlü olur.

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör

Şeyh Muhammed Salih el-Munecid

Şeyh bin baz Rahimehullah'a şöyle soruldu: Bazı mescitlerde kitaplar ödünç verilir ancak geciktirildiğinde her gün için belirli bir ücret alınır. Bu ücret, mescide harcanmaktadır. Bu caiz mi?

Cevap: Evet, Çünkü bu uygulama kira hükmündedir. Kiracı geciktiğinde ücret devam etmektedir. Buna karşılık örfe göre ücret tahakkuk eder. Şüphesiz bu uygulamayla ödünç alanın gevşek davranmamasına, kurallara riayet etmesine vesile olduğu gibi ceza uygulanmasında büyük yarar bulunmaktadır.

Böylece; ödünç alınan kitabı geciktirenden ücret alınması faiz olmadığı görülmektedir. Çünkü bu ücret bir borç karşılığında değildir. Ancak ödünç verilen süre dışında kitap kullanım ücretidir.

En iyisini Allah bilir.